

Undersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret.

TA – 2543/2009

Utabeidet av
BIS Production Partner AS, Consultancy

Forord

Alle kjemiske produkter som produseres eller importeres til Norge i mengder på 100 kg pr år eller mer, skal deklarerer til Produktregisteret. Opplysningene i Produktregisteret gir myndighetene oversikt over de kjemiske stoffene som brukes i Norge. Det er derfor viktig å vite noe om hvor godt redskap Produktregisteret er. Det er ikke tidligere gjennomført noen undersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret og det er derfor ønskelig å gjennomføre en slik undersøkelse.

Denne rapporten omhandler en undersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret. Dekningsgraden er funnet ved at det er gjennomført en markedsundersøkelse av 1214 kjemiske produkter.

Det er innhentet erfaringer med myndighetenes kontroll av deklarerer til Produktregisteret og med undersøkelser av dekningsgraden til produktregistrene i Sverige og Danmark.

Undersøkelsen er gjennomført av BIS Production Partner AS på oppdrag fra SFT.

Porsgrunn, august 2009

Stein Rune Johansen
Prosjektleder

Innhold:

1.	Sammendrag: Undersøkelse av Produktregisterets dekningsgrad	4
2.	Bakgrunn	5
3.	Metodikk	5
3.1	Forundersøkelse	5
3.2	Markedsundersøkelse	6
4.	Gjennomføring	6
4.1	Forundersøkelsen	6
4.2	Markedsundersøkelsen	7
5.	Resultater	8
5.1	Erfaringer og innspill fra Arbeidstilsynet og SFT	8
5.2	Undersøkelser fra Sverige og Danmark	8
5.3	Markedsundersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret.....	9
5.3.1	Leverandører	9
5.3.2	Produkter	9
5.3.3	Produkttyper	10
5.3.4	Dekningsgraden til Produktregisteret.....	11
6.	Diskusjon.....	12
7.	Konklusjon.....	14

1. Sammendrag: Undersøkelse av Produktregisterets dekningsgrad

I denne rapporten presenteres resultatene fra en undersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret. Med dekningsgrad menes det i denne undersøkelsen antall deklarererte produkter i et utvalg av deklarasjonspliktige produkter. Undersøkelsen er gjennomført ved at det er innhentet erfaringer og informasjon fra tilsynspersonell i Arbeidstilsynet og SFT. Det er innhentet informasjon om relevante undersøkelser fra Produktregistrene i Sverige og Danmark. Dekningsgraden for Produktregisteret er undersøkt ved gjennomføring av en markedsundersøkelse av 1214 kjemiske produkter.

Alle kjemiske produkter som produseres eller importeres til Norge i mengder på 100 kg pr år eller mer, skal deklarereres til Produktregisteret. Opplysningene i Produktregisteret gir myndighetene oversikt over de kjemiske stoffene som brukes i Norge. Det er derfor viktig å vite noe om hvor godt redskap Produktregisteret er. Det er ikke tidligere gjennomført noen undersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret og det er derfor ønskelig å gjennomføre en slik undersøkelse.

Resultatene fra denne undersøkelsen viser at dekningsgraden til Produktregisteret i utvalget av produkter er på 75 %. Dekningsgraden varierer noe med produkttype og var lavest for løsemidler på 61 % og høyest for laboratoriekjemikalier på 86 %.

Det er knyttet usikkerhet til om utvalget av produkter er representativt og det er også knyttet usikkerhet til om et produkt er deklarasjonspliktig og om det er deklarerert. I denne undersøkelsen er ikke usikkerheten tallfestet.

Metodikken i undersøkelsen er gjengitt i kapittel 3. I kapittel 4 er det beskrevet hvordan undersøkelsen er gjennomført og resultatene er gjengitt i kapittel 5. Resultatene for dekningsgraden til Produktregisteret er gitt i tabell 3 og figur 3. Konklusjonene er gitt i kapittel 7.

Undersøkelsen er utført av BIS Production Partner AS i Porsgrunn.

2. Bakgrunn

Produktregisteret ble opprettet i 1981. Alle farlige kjemiske produkter som produseres eller importeres til Norge i mengder på 100 kg eller mer pr. år skal deklarerer til Produktregisteret. Deklarasjonsplikten er regulert gjennom kapittel V og VI i forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier. Opplysningene i Produktregisteret gir myndighetene oversikt over de kjemiske stoffene som brukes i Norge.

Målsettingen med dette prosjektet har vært å finne ut i hvor stor grad deklarasjonspliktige produkter blir deklarerert til Produktregisteret.

Det er ikke tidligere gjennomført noen studie av i hvilken grad deklarasjonsplikten oppfylles. For å kunne vurdere hvor godt redskap Produktregisteret er, er det viktig å vite noe om dekningsgraden.

Så lenge Produktregisteret har registrert data, har det vært en økning på ca. 500 produkter per år. (4000 nye inn og 3500 som utgår).

Undersøkelsen skal gi svar på Produktregisterets dekningsgrad for deklareringspliktige produkter. Med dekningsgrad menes i denne sammenhengen den prosentvise andelen av kjemiske produkter som er deklarerert i et utvalg av deklareringspliktige produkter.

3. Metodikk

I denne undersøkelsen ble det gjennomført en forundersøkelse for å få kunnskap om myndighetenes erfaringer med kontroll av deklarasjonsplikten og om det var gjennomført lignende undersøkelser i de andre nordiske landene.

Undersøkelsen av dekningsgraden til Produktregisteret ble gjennomført som en markedsundersøkelse med et tilfeldig utvalg av produkter. Det ble lagt stor vekt på å få et så stort utvalg av produkter som mulig og at utvalget var så representativt som mulig vurdert ut fra sammensetningen av produktgrupper i Produktregisteret.

3.1 Forundersøkelse

Undersøkelsen av Produktregisterets dekningsgrad startet med en forundersøkelse.

Det ble innhentet erfaringer fra tilsynspersonell i Arbeidstilsynet og SFT. Dette ble gjennomført ved samtaler med tilsynspersonell som hadde erfaringer med kontroll av merking, deklarerer og sikkerhetsdatablader. Samtalene foregikk per telefon. I forkant av disse samtalene ble det utarbeidet et spørreskjema/sjekkliste over relevante temaer. Sjekklisten er gjengitt i vedlegg 1.

I tillegg ble myndighetene i Sverige og Danmark kontaktet for sjekke ut om de hadde erfaringer og resultater fra lignende undersøkelser av dekningsgraden til produktregistrene i disse landene.

Hensikten med forundersøkelsen var todelt. Det var ønskelig å få innspill til hvordan en undersøkelse av Produktregisterets dekningsgrad burde gjennomføres, og det var ønskelig å undersøke hvilke erfaringer og resultater som kunne være relevante også for norske forhold. Erfaringene og resultatene skulle brukes videre i denne undersøkelsen.

3.2 Markedsundersøkelse

Det var viktig at undersøkelsen av dekningsgraden til Produktregisteret gjenspeilet de faktiske forholdene i så stor grad som mulig. Det ble derfor lagt vekt på at utvalget av produkter var representativt for det faktiske utvalget av kjemiske produkter som finnes på markedet. Det ble også lagt vekt på at utvalget skulle være tilfeldig og derigjennom representere et gjennomsnittlig utvalg med hensyn til deklarasjon. I forbindelse med utvelgelse av produkter til undersøkelsen ble det derfor ikke lagt opp til å forsøke å selektere ikke-deklarererte produkter. Produktutvalget skulle også være en representativ fordeling mellom produkter til yrkesmessig og privat bruk.

Det ble lagt opp til å innhente informasjon om 1000 merkepliktige kjemiske produkter som ble markedsført av norske kjemikalieleverandører eller produsenter på internett eller som ble importert til eget bruk.

I tillegg ble det lagt opp til å innhente informasjon om 500 merkepliktige kjemiske produkter som ble solgt i butikker.

Det skulle avklares gjennom produktsøk i Produktinformasjonsbanken om produktene var deklarerert eller ikke. Dersom produktene ble funnet i denne basen under samme navn på produsent eller importør som stod oppført på merkeetikett eller sikkerhetsdatablad, ble de betraktet som deklarerert. Dersom de ikke ble funnet i Produktinformasjonsbanken, ble det lagt opp til å kontakte produsent eller importør for å avklare årsaken til det.

4. Gjennomføring

4.1 Forundersøkelsen

Til sammen fem tilsynsmedarbeidere i Arbeidstilsynet og Statens Forurensingstilsyn ble kontaktet for å innhente erfaringer og innspill til markedsundersøkelsen. Tilsynsmedarbeiderne ga nyttige og enhetlige tilbakemeldinger selv om det var relativt store forskjeller i erfaringsgrunnlaget til tilsynsmedarbeiderne.

Produktregistrene i Danmark og Sverige ble kontaktet for å innhente erfaringer og eventuelle resultater fra undersøkelser av dekningsgraden for produktregistrene i disse landene. Det ble kun mottatt tilbakemelding fra Sverige. Undersøkelsene og innspillene fra Sverige var kun delvis relevante og overførbare til norske forhold.

4.2 Markedsundersøkelsen

Før den praktiske gjennomføringen av markedsundersøkelsen startet, ble det innhentet informasjon fra Produktregistrene i de nordiske landene. Hensikten var å ha et underlag for å kunne vurdere hva som var et representativt utvalg av produkttyper.

I Norge har Produktregisteret utgitt rapporten ”Farlige produkter. Fakta i tall og figurer. Rapport 2000 – 2006”. Rapporten gir en oversikt over fordelingen av kjemiske produkter i produktgrupper. En tilsvarende studie er gjort i Danmark og publisert av Arbejdstilsynet i rapporten ”Farlige kemikalier i Danmark. Opgørelse af anvendelsen i 2006.” Denne rapporten gir en oversikt over fordelingen av de 10 mest utbredte produkttypene. Kemikalieinspektionen i Sverige har laget en offisiell statistikk som viser en bransjevis fordeling av antall produkter som er deklarerert.

Markedsundersøkelsen startet med utvelgelse av leverandørene som de kjemiske produktene skulle velges fra. Leverandørene ble valgt tilfeldig ut fra bedriftssøk på internett. Utvelgelsen av leverandører ble basert på hvilke produkttyper leverandørene markedsførte. Utvalget av leverandører representerte produsenter, importører, etterfølgende brukere og distributører. En leverandør kunne også ha flere av disse rollene.

For at en enkelt leverandør ikke skulle ha for stor påvirkning på resultatet, ble det satt en øvre grense på 40 produkter fra en enkelt leverandør i utvalget.

Den nettbaserte markedsundersøkelsen ble gjennomført ved at det ble innhentet informasjon om de kjemiske produktene på de utvalgte leverandørenes nettsider. Produktene fra hver leverandør ble valgt ut tilfeldig fra leverandørenes produktlister. Det ble lastet ned sikkerhetsdatablad eller annen relevant informasjon dersom sikkerhetsdatablad ikke var tilgjengelig. Dette ble gjort for å identifisere produktene, navnet på produsent eller importør og klassifiseringen av produktene. Det ble bare valgt ut produkter som ble antatt å være deklarasjonspliktige. Opplysninger om produktene ble registrert i et regneark.

Etter at opplysninger om produktene var registrert, ble det gjort produktsøk i Produktinformasjonsbasen der det ble kontrollert om produktene var deklarerert. For de produktene som ikke ble funnet i basen, ble leverandørene kontaktet for å få informasjon om hva som var årsaken til at de ikke var oppført i Produktinformasjonsbasen. Etter å ha fått leverandørenes forklaringer, ble det registrert hvilke produkter som var deklarasjonspliktig, men som ikke var deklarerert. Produkter som ikke var deklarasjonspliktige eller som det var stor usikkerhet om faktisk var deklarasjonspliktige, ble tatt ut av utvalget. Dette for å sikre at utvalget kun bestod av deklarasjonspliktige produkter.

Markedsundersøkelsen i butikk ble gjennomført ved at butikkene ble valgt ut tilfeldig ut i fra en totalvurdering av sammensetning av produkttyper. I butikkene som ble oppsøkt, ble det gjort et tilfeldig utvalg av kjemiske produkter. Disse ble registret på samme måte som ved markedsundersøkelsen på nettet og ble fulgt opp med tilsvarende undersøkelser i Produktinformasjonsbanken og kontakt mot leverandørene.

Det ble ikke gjennomført en undersøkelse av deklarerer av egenimporterte kjemiske stoffer eller produkter til eget bruk. Bakgrunnen for dette var todelt. Innhenting av informasjonen om produkter og kvalitetssikringen av informasjonen var meget tidkrevende og mer tidkrevende enn forutsatt. For å opprettholde et bredt produktutvalg, ble det derfor valgt å

begrense undersøkelsen. En annen årsak var at vi vurderte at det ville være vanskelig å få et tilfeldig utvalg av egenimporterte stoffer og produkter. Utvalget ville styres av importørene og ville være vanskelig å kontrollere.

Det bør også nevnes at for å få informasjon om deklarasjon fra produsenter og importører og for å få tilgang til å hente informasjon om produkter i butikker, ble det utarbeidet en konfidensialitetserklæring hvor BIS Production Partner AS forpliktet seg til å holde firmanavn og produktnavn beskyttet for innsyn fra Produktregisteret. Dette var nødvendig for å få tilgang til den informasjonen om produktene som undersøkelsen krevde.

5. Resultater

5.1 Erfaringer og innspill fra Arbeidstilsynet og SFT

Hensikten med å kontakte tilsynspersonell i Arbeidstilsynet og SFT, var å få oversikt over de erfaringene tilsynsetatene hadde med kontroll av deklarasjon av kjemiske produkter til Produktregisteret. Det var også ønskelig å få innspill til hvordan undersøkelsen av dekningsgraden burde gjennomføres.

Det ble utarbeidet en sjekklister for samtalene med tilsynspersonell i Arbeidstilsynet og SFT. Sjekklister er gjengitt i vedlegg 1.

Tilsynsmyndighetene ga tilbakemelding om at hovedinntrykket er at store virksomheter stort sett har deklarasjon sine produkter og at mindre virksomheter i mindre grad har deklarasjon sine produkter. Erfaringene var også at det var lavere grad av deklarasjon blant de som leverte produkter til ikke-profesjonell bruk enn de som leverer produkter til profesjonell bruk. Det ble uttalt at enhver virksomhet har et produkt som ikke har blitt deklarasjon.

Erfaringer fra undersøkelser som tilsynsmyndighetene har gjort i renholdsbransjen, viser at det er flere renholdsbedrifter som også har egne produktserier som de bruker selv og som de selger som sine produkter gjennom lokale nettverk og via kjente.

Erfaringer fra kontroll med bygge- og anleggsbransjen viste at det var få eller ingen medbrakte produkter hos utenlandske virksomheter. Dette kan også skyldes at det er vanskelig å kontrollere.

Tilbakemeldingene fra erfaringene fra myndighetenes kontroll av deklarasjon, gikk i stor grad på erfaringer med hvordan en undersøkelse bør innrettes for å finne produkter som er deklarasjonspliktig, men som ikke er deklarasjon. Ettersom denne undersøkelsen skulle gjenspeile dekningsgraden til Produktregisteret, ønsket vi ikke å lete etter ikke-deklarasjon produkter, men å få et representativt utvalg med deklarasjonspliktige produkter.

5.2 Undersøkelser fra Sverige og Danmark

Det ble ikke mottatt noen tilbakemelding på henvendelsen til Produktregisteret i Danmark. Det er derfor usikkert om det er gjennomført relevante undersøkelser i Danmark.

Produktregisteret i Sverige opplyste at det ble gjort en undersøkelse av deklarerer på begynnelsen av 1990-tallet. Det ble funnet ca. 200 produkter som ikke var deklarerert til Produktregisteret. Det er ikke oppgitt hvor mange produkter som undersøkelsen omfattet og således ingen opplysninger om dekningsgraden.

I Sverige ble det gjort en undersøkelse av offisiell statistikk på produksjon og import av kjemikalier. Tallene fra denne statistikken ble sammenlignet med mengdene av de samme kjemiske stoffene som var registrert i Produktregisteret. Undersøkelsen var ikke relevant for norske forhold.

Det er derfor ikke funnet relevante undersøkelser av produktregistrenes dekningsgrad i Sverige og Danmark som er relevante for norske forhold.

5.3 Markedsundersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret

5.3.1 Leverandører

I forbindelse med utvelgelsen av leverandører til den nettbaserte markedsundersøkelsen, viste det seg å være mindre hensiktsmessig enn antatt å skille markedsundersøkelsen i en nettbasert undersøkelse og en undersøkelse i butikker. Bakgrunnen for dette var at svært mange butikker, spesielt kjedebutikker, markedsfører sine produkter på internett eller legger ut sikkerhetsdatablader på nett slik at de kan lastes ned av kunder. I utvalget av leverandører som markedsfører sine produkter eller legger ut sikkerhetsdatablader på internett, er det også et stort utvalg av butikker og kjedebutikker. Markedsundersøkelsen i butikker ble derfor noe redusert for å kompensere for dette. Tabell 1 viser antall leverandører og butikker i utvalget.

Tabell 1: Tabellen viser hvor mange leverandører og butikker som er med i utvalget. Tabellen viser også hvor mange virksomheter som har deklarerert produktene i utvalget.

Antall leverandører fra internett i utvalget	66
Antall butikker i utvalget	6
Antall virksomheter som har deklarerert produktene i utvalget	123

5.3.2 Produkter

Det ble i utgangspunktet valgt ut produkter som ble antatt å være deklarasjonspliktige både ut fra klassifisering, type produkt og pakningsstørrelse. For de produktene som ikke ble funnet i Produktinformasjonsbanken, ble importør eller produsent kontaktet for å innhente informasjon om hva som var årsaken til at produktet ikke var registrert. Hensikten med dette var å få bekreftet om produktet var deklarasjonspliktig og å få en bekreftelse på om det var deklarerert.

I denne fasen av undersøkelsen ble det funnet 184 produkter i utvalget som importøren eller produsenten bekreftet at ikke var deklarasjonspliktig. Dette fordi produktene ikke ble produsert eller importert i mengder over 100 kg pr år eller de ikke lenger ble solgt. Disse

produktene ble tatt ut av utvalget. Produkter som vi fikk liten eller ingen informasjon om og som det var knyttet stor usikkerhet til om var deklarasjonspliktige, ble også tatt ut av utvalget. En oversikt over nøkkeltall for de utvalgte produktene er vist i tabell 2.

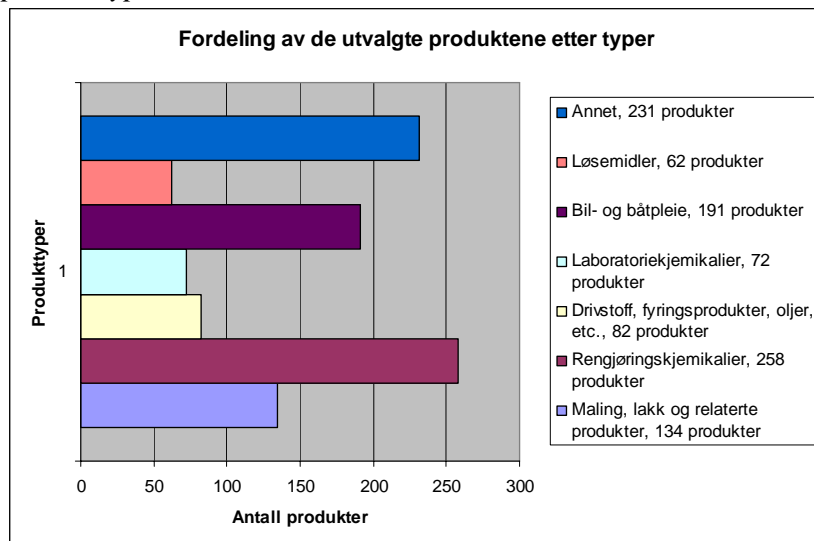
Tabell 2: Tabellen viser hvor mange produkter som er med i utvalget.

Produkter som er valgt ut fra leverandører på internett	968
Produkter som er valgt ut i butikk	246
Totalt antall utvalgte produkter	1214
Produkter som ikke er deklarasjonspliktige eller som det er knyttet stor usikkerhet til om er deklarasjonspliktige	184
Endelig utvalg deklarererte og ikke-deklarererte produkter	1030

5.3.3 Produkttyper

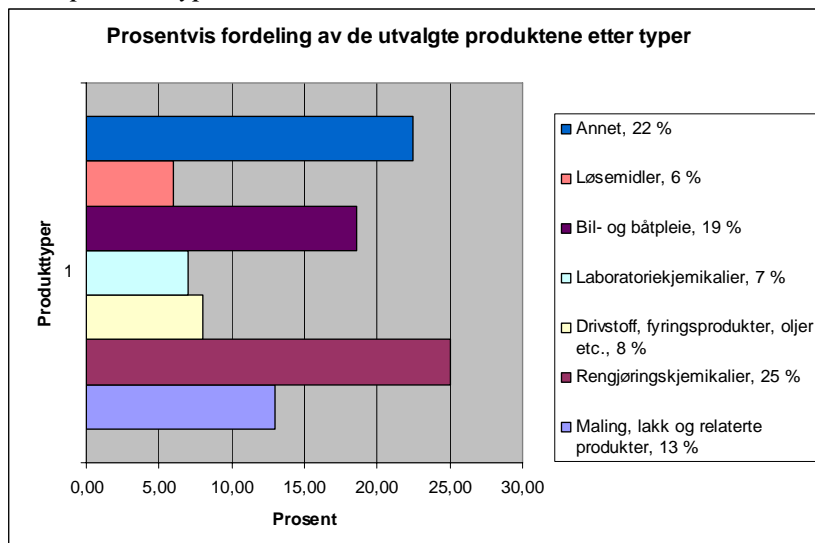
I Produktregistrene i de nordiske landene blir produktets type angitt i henhold til et kodesett som er utviklet i fellesskap av de nordiske landene. Det ble gjort en vurdering av å bruke dette kodesettet i denne undersøkelsen.

Figur 1: Figuren viser hvordan de 1030 utvalgte produktene fordeler seg på ulike produkttyper.

Konklusjonen var at detaljeringsgraden for dette kodesettet var høy og at det ikke forelå tilstrekkelig informasjon om de utvalgte produktene til å innplassere de etter disse kodene. Det ble derfor besluttet å innplassere produktene etter type i syv hovedgrupper. I gruppen "Annet" ble det både plassert inn produkter som ikke passet inn i de andre gruppene og produkter som det ikke forelå tilstrekkelig informasjon om. Det vises til figurene 1 og 2.

Figur 2: Figuren viser den prosentvise fordelingen av de 1030 utvalgte produktene mellom de ulike produkttypene.

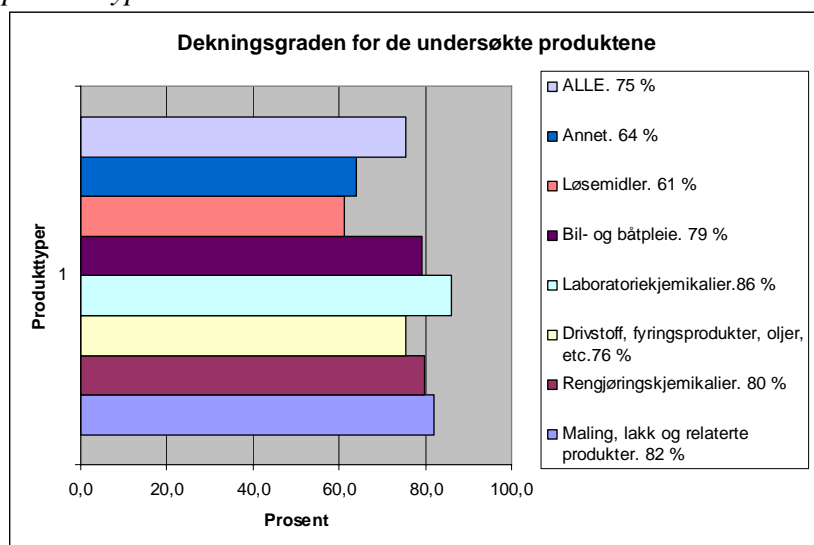
5.3.4 Dekningsgraden til Produktregisteret

Undersøkelsen omfattet totalt 1030 produkter som var deklareringspliktig til Produktregisteret. Av disse var 253 produkter ikke deklarerert. Dette gir en dekningsgrad på 75 % for deklarerer til Produktregisteret. Løsemidler hadde den laveste dekningsgraden på 61 %, mens laboratoriekjemikalier hadde den høyeste dekningsgraden på 86 %. Det vises forøvrig til resultatene i tabell 3 og figur 3.

Tabell 3: Tabellen gir en oversikt over antall produkter i de ulike produktgruppene og antall produkter som er deklarasjonspliktige, men som ikke er deklarerert

Produkttyper	Antall produkter	Ant.ikke-deklarererte produkter	Prosent ikke-deklarererte produkter	Prosent deklarererte produkter
Maling, lakk og relaterte produkter	134	24	18	82
Rengjøringskjemikalier	258	52	20	80
Drivstoff, fyringsprodukter, oljer etc.	82	20	24	76
Laboratoriekjemikalier	72	10	14	86
Bil/båtpleie	191	40	21	79
Løsemidler	62	24	39	61
Annet	231	83	36	64
TOTALT	1030	253	25	75

Figur 3: Figuren viser dekningsgraden for Produktregisteret med fordeling mellom de ulike produkttypene.

Undersøkelsen har ikke vært innrettet slik at det kan gis en kvantitativ oversikt over hva som er de vanligste årsakene til at deklarasjonspliktige produkter ikke blir deklareret. Kontakten med produsenter, importører og distributører har gitt et grunnlag for å kunne gjøre noen kvalitative vurderinger av dette. Det har heller ikke vært mulig ut fra tallmaterialet å rangere årsakene til at produkter ikke er deklareret. Det blir dermed kun en gjengivelse av de årsakene som er blitt presentert for oss i samtalene med importørene og produsentene.

En årsak til at produktene i undersøkelsen ikke ble deklareret og dermed ikke ble funnet i Produktinformasjonsbanken, var at det foregikk navnebytte på produktene. Bakgrunnen syntes å være at mange distributører hadde et ønske om å markedsføre egne produktserier under eget navn. Produktene hadde ikke sporbarhet tilbake til den norske produsenten.

En annen årsak til manglende deklarasjon syntes å være at mange virksomheter hadde årlige rutiner på oppdateringer til Produktregisteret. Det kunne derfor gå inntil ett år før nye produkter ble deklareret.

En tredje årsak var at enkelte virksomheter syntes å ha manglende rutiner på å oppdatere deklarasjonene når produksjonen/importen overskred 100 kg pr år.

6. Diskusjon

Det er flere kilder til usikkerhet knyttet til resultatene i denne undersøkelsen. Nedenfor redegjøres det for de viktigste mulige feilkildene.

Det har vært vanskelig å både velge ut og innplassere utvalgte produkter i produkttyper som kan sammenlignes med produkttypekodene som brukes i Produktinformasjonsbanken. Det er dermed også vanskelig å vurdere om utvalget av produkter i denne undersøkelsen er representativt.

I rapporten "Farlige produkter. Fakta i tall og figurer. Rapport 2000 – 2006" oppgir Produktregisteret at andelen av rengjøringsmidler og andelen av maling og lakk utgjør 20 % hver av det totale antall deklarererte produkter. I utvalget i denne undersøkelsen utgjør rengjøringsmidler 25 % og maling og lakk 13 %. Det kan derfor synes som om det er en underrepresentasjon av maling og lakk. Undersøkelsen viser også at produkttypen maling og lakk har en noe høyere dekningsgrad enn gjennomsnittet for utvalget. En underrepresentasjon av maling og lakk kan derfor føre til en lavere dekningsgrad.

Den samme rapporten viser at laboratoriekjemikalier utgjør en betydelig andel av de deklarererte produktene, anslagsvis 40-50%. I denne undersøkelsen utgjør laboratoriekjemikalierne 7 %. I denne undersøkelsen er dekningsgraden for laboratoriekjemikalier 86 %. En underrepresentasjon av laboratoriekjemikalier vil derfor trolig føre til en lavere dekningsgrad.

Bildet kompliseres ytterligere ved at produkttypen "Annet" utgjør 22 % av utvalget og trolig inneholder produkter som burde vært plassert inn under andre produkttyper, men som vi ikke har klart å plassere på grunn av manglende informasjon.

Det må også nevnes at produkter som importeres til eget bruk ikke er med i utvalget.

Dekningsgraden for de ulike produkttypene varierer fra 86 % for laboratoriekjemikalier til 61 % for løsemidler. For disse to produktgruppene er antall produkter i utvalget lavest og dermed trolig også usikkerheten størst.

Når det skal gjøres en vurdering av usikkerheten i denne undersøkelsen bør det legges til grunn at med få unntak, har vi fått en bekreftelse fra importør eller produsent at produktene ikke er deklarerert.

Tilsynsmyndighetene ga i forundersøkelsen en tilbakemelding om at det synes som om produkter som markedsføres til privat bruk i mindre grad synes å bli deklarerert enn produkter til yrkesmessig bruk. Det er således ønskelig at utvalget av produkter gjenspeiler de faktiske forholdene i forhold til fordeling mellom privat og yrkesmessig bruk. Det har vært svært vanskelig å skille på dette i undersøkelsen. Det kan derfor ikke gjøres noen vurdering av i hvor stor grad utvalget er representativt i forhold til dette.

I undersøkelsen ble det valgt ut 1214 produkter. 184 av disse produktene ble vurdert å ikke være deklarasjonspliktige på bakgrunn av egne vurderinger og informasjon fra produsent, importør eller distributør. Det endelige utvalget av produkter i undersøkelsen er 1030 produkter som er vurdert å være deklarasjonspliktige. Det kan være knyttet noe usikkerhet til noen av produktene, men ettersom produktene er tatt ut av utvalget ved tvil, tror vi det i liten grad finnes produkter i utvalget som ikke er deklarasjonspliktig, men det kan finnes.

Hvert enkelt produkt i utvalget er sjekket opp mot Produktinformasjonsbanken. Det kan i noen tilfeller være vanskelig å vurdere om et produkt er registrert eller ikke på grunn av svært like navn eller små forskjeller på navn registrert på merkeetikett og i Produktinformasjonsbanken. Det kan således finnes noen produkter som er vurdert å være deklarerert, men som på grunn av mistolkinger av navn faktisk ikke er deklarerert.

I denne undersøkelsen har dekningsgraden vært knyttet opp mot antall produkter. Den kunne også vært knyttet opp mot mengder. De store volumene av produkter i Produktregisteret er

råolje, gass og borekjemikalier, brensel/drivstoff, råvarer/mellomprodukter og konstruksjonsmaterialer. Disse produktgruppene utgjør 96 % av mengden kjemiske produkter som er deklarerert til Produktregisteret. Det er få av produktene i denne undersøkelsen som omfattes av disse produktgruppene. Det er derfor svært vanskelig å si noe om dekningsgraden basert på mengder. Det er heller ikke innhentet mengdeopplysninger for produktene som inngår i utvalget i denne undersøkelsen. Ut fra erfaringene fra denne undersøkelsen med årsakene til at produkter ikke er deklarerert, skulle man anta at disse årsakene i mindre grad gjør seg gjeldende for de fire store produktgruppene og at dekningsgraden ut fra mengder dermed burde være høyere.

7. Konklusjon

Tilsynsmyndighetenes erfaringer med kontroll av deklarerer, er at store virksomheter har deklarerert sine produkter i større grad enn mindre virksomheter. Erfaringene er også at produkter til profesjonell bruk i større grad er deklarerert enn produkter til private forbrukere. Myndighetenes erfaringer er i hovedsak knyttet til å avdekke ikke-deklarererte produkter.

Det er ikke funnet relevante undersøkelser av dekningsgraden av Produktregistrene i Sverige og Danmark som kan overføres til norske forhold.

I markedskontrollen ble det valgt ut 1214 produkter. Av disse var 1030 deklareringspliktige til Produktregisteret.

Blant de deklareringspliktige produktene viste undersøkelsen at:

- 75% av de deklareringspliktige produktene var deklarerert til Produktregisteret.
- Dekningsgraden varierte mellom de ulike produkttypene med "løsemidler" som produkttypen med lavest dekningsgrad på 61 % og "Laboratoriekjemikalier" med den høyeste dekningsgraden på 86 %.

Det synes som om årsakene til manglende deklarasjon:

- Produkter deklarerer ikke ved navnebytte
- Virksomheter har rutiner for å oppdatere deklarasjonene til Produktregisteret en gang pr. år.
- Det mangler rutiner for å deklarerer produkter når produksjonen eller importen overskrider 100 kg pr år.

Sjekkliste for samtale med tilsynspersonell i Arbeidstilsynet og SFT om Produktregisterets dekningsgrad:

Navn:

Etat:

1. Hvilket inntrykk har du av i hvilken grad kravet til deklareringsgrad blir etterlevd av produsenter og importører? Begrunnelse for inntrykket. (Sjekk oppgavedeling)
2. Er det noen produktgrupper eller bransjer som du tror/har inntrykk av at har lavere deklareringsgrad enn andre. Beskriv resonnet bak inntrykket.
3. Har du noen innspill til hvordan en undersøkelse av dekningsgraden til Produktregisteret bør gjennomføres eller hvilke problemstillinger som den bør belyse?
4. Har du innspill til utvalg av produktgrupper eller bransjer som bør undersøkes. Hvordan bør utvalget gjøres?
5. Hvor ofte ser du mangler ved sikkerhetsdatablad i forhold til manglende deklarasjonsnummer? (Hvordan kontrolleres dette?)